

Kongres Solidarnosti v Gdanku; obsežna vojaške vaje ZSSR

GDANSK, Polj. — V tem obalnem mestu poteka prvi kongres delavskega gibanja Solidarnosti. Zbranih je 890 delegatov, ki predstavljajo lokalne podružnice te organizacije v vseh krajih Poljske. Voditelji Solidarnosti trdijo, da ima organizacija 9.5 milijona članov.

Prva dva dni kongresa so delegati razpravljali o pravilniku kongresa in drugih obrobnihih stvareh. Včeraj pa je delegat Leszek Sobieszak sprožil hudo razpravo, ko je predlagal, naj bi iz statuta Solidarnosti črtali stavek, ki priznava poljski komunistični partiji vodilno vlogo v poljski družbi.

Sobieszak, ki je iz Gdanska in bil med ustanovitelji Solidarnosti, je rekel, da je bila izjava o vodilni vlogi partije izsiljena lani, ko Solidarnost še ni bila tako močna sila na Poljskem. Sedaj je vse drugače, je dejal Sobieszak, saj danes nasprotujemo skoraj vsem idejam partije.

Nastal je tudi spor o tem, ali naj ima Solidarnost močno osrednje vodstvo ali naj imajo lokalne podružnice veliko avtonomije. Ustanovitelj gibanja in njegov najuglednejši predstavnik Lech Walesa, zagovarja močno centralo. Drugi pa zahtevajo nekakšno "federalno" ureditev.

Sobieszak npr. zagovarja stališče, da morajo biti krajevna vodstva samostojna.

V zahodnih krajih Sovjetske zveze potekajo obsežne vojaške vaje pehotnih, oklopnih, letalskih in mornariških enot. V vajah sodeluje okrog 100.000 vojakov.

Države NATO vojaškega pakta so kritizirale Sovjete, češ da ZSSR ni obvestila NATO pravočasno o tem, da bodo potekale vojaške vaje ali povedala, koliko vojakov bo sodelovalo. Po Helsinskih listinah, podpisanih l. 1975, morajo biti vse vojaške vaje, v katerih sodeluje več kot 25.000 vojakov, javno napovedane.

Čeprav so vojaške vaje v ZSSR proti koncu poletja običajne, zahodni analitiki menijo, da je njih namen prav ob času kongresa Solidarnosti, pritiskati na Poljake.

Bojna lovca treščila na krovu letalonosilke U.S.S. Kitty Hawk

MANILA, Fil. — Včeraj sta bojna lovca ZDA treščila na krovu letalonosilke Kitty Hawk. Nesreča se je pripetila pri pristajanju letala vrste A-7E Corsair. To letalo je treščilo v bojnega lovca vrste F-14 Tomcat in ga porinilo čez krov v morje. Pilota Tomcata sta se rešila, letalo, vredno 17 milijonov dolarjev, pa se je potopilo.

V nesreči pa je umrl mornar Garrel M. Power, ki je delal na krovu Kitty Hawka.

Pri ameriški mornarici so že začeli s preiskavo.

**Podpirajte slovenske
trgovce!**

Novi grobovi

Marija Ošaben

Danes, v sredo, zjutraj je v Woman's bolnišnici umrla 69 let stara Marija Ošaben, ki je nenadno zbolela v cerkvi sv. Vida včeraj, rojena v Dolenji vasi, Slovenija, vdova po leta 1945 pok. možu Matiji, mati Francita (Slov.), Cilke Košir in Mhaele Ilc, 7-krat stara mati, tašča Pavleta Koširja in Metoda Ilca, članica Oltarnega društva fare sv. Vida, Marijine Legije, dr. sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ in Baragovega Doma. Pogreb bo iz Zakrajškovega pogrebnege zavoda na 6016 St. Clair Ave. v cerkev sv. Vida. Čas pogreba še ni določen.

Dorothy Turk Anderson

V petek, 4. septembra, je v Fort Lauderdale, Fla. umrla Dorothy M. Anderson, rojena Turk v Clevelandu kot vnukinja Josepha Turka, prvega znanega stalnega znevalca Clevelanda slovenskega rodu, ki se je naselil v Clevelandu 25. oktobra 1881 ter kmalu nato odprl tkzv. "boarding house" in kasneje lastoval in vodil grocerijo in gostilno. Pokojna je bila hčerka Francka in Louise Turk in je imela 4 brate in sestre, družina je stanovala na 1112 E. 174 St. Bila je vdova po pok. možu Williamu R. Andersonu, ki je bil pred mnogimi leti metalec za Cleveland Indians baseball ekipo, mati Mary Carol Hick (Fort Lauderdale, Fla.) in stara mati Susan. Pokojna je bila članica Cleveland Writers Club in slikarka. Umrla je kmalu pred samostojno razstavo svojih del, ki naj bi bila ta mesec v Fort Lauderdale. Bila je aktivna članica Slovenskega kluba v Fort Lauderdale, v katerem so včlanjeni mnogi bivši, sedaj upokojeni clevelandski Slovenci. Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnege zavoda na Lake Shore Blvd. v četrtki, 10. septembra, v cerkev sv. Roberta ob 9.30 dopoldne, od tam na pokopališče Ver-nih duš. Na mrtvaškem odru bo jutri, v sredo, od 2. do 4. popoldne in od 7. do 9. zvečer.

Josef Papesch

Umrl je Josef Papesch, vdovec po pok. ženi Mariji, roj. Hoegler, oče Erne, Josepha, Elfriede Bugus in Erica, 2-krat stari oče, brat Aloisa, Johna ter pok. Franka in Cecelie. Pogreb bo iz Zakrajškovega pogrebnege zavoda na 6016 St. Clair Ave. jutri, v sredo, ob 9.30 dopoldne, v cerkev sv. Frančiška ob 10., nato na Kalvarijo. Na mrtvaškem odru bo danes, v torek, od 7. do 9. zvečer.

VREME

Deževno danes dopoldne, oblačno in vetrovno popoldne. Najvišja temperatura okoli 71 F. Pretežno sončno in nekaj hladnejše jutri z najvišjo temperaturo okoli 66 F. Zmerno oblačno v četrtek z možnostjo krajevnih neviht v popoldanskem času. Najvišja temperatura v četrtek okoli 71 F.

Gospod ljubljanski nadškof in slovenski metropolit

DR. ALOJZIJ ŠUŠTAR

Dobrodošli in pozdravljeni v slovenskem Clevelandu! Letos mineva sto let od prihoda prvega Slovenca v naše mesto. Tisoči so mu sledili. Z njimi so prihajali tudi slovenski duhovniki. Ustanavljali so župnije, gradili cerkve in šole, organizirali verske bratovščine in društva. Z njimi so ohranjali in poglobljali vero in narodno zavest med našimi ljudmi, ne le med tistimi, ki so prišli sem preko morja, ampak tudi tukaj rojenimi. Zato ni čudno, da se je naše mesto razvilo v slovensko in kulturno središče v tem delu Amerike. Takšno je ostalo vse do danes, in upamo, da bo ostalo še vnaprej.

Na obisk k svojim ljudem so prihajali tudi Vaši predniki, ljubljanski škofje, in to kljub temu, da so se naši ljudje vključili v ameriško Cerkev, a so še vedno ostali povezani z matično Cerkvijo v domovini.

Prvi je prišel veliki vladika Anton B. Jeglič; njegov naslednik dr. Gregorij Rožman je preživel več let v našem mestu in s svojim svetniškim življenjem in junaškim prenašanjem trpljenja prekalil vero naših ljudi. Prišel je tudi Vaš neposredni prednik, nadškof Jožef Pogačnik. In zdaj prihajate Vi, slovenski metropolit, vrhovni pastir vseh Slovencev! Veselimo se Vašega obiska, ki bo tudi močno vplival na vero in narodno zavest nas vseh.

Storili bomo vse, kar je v naši moči, da se boste počutili doma v slovenskem Clevelandu. Bog Vas živi in pozdravljeni!

SLOVENSKI ŽUPNIKI IN VERNIKI
V CLEVELANDU IN OKOLICI:

Rt. Rev. Monsignor Louis B. Baznik

Rev. Jože P. Božnar

Rev. Pavel Krajnik

Rev. Joseph J. Ozimek

Rev. Francis M. Paik

Rev. Anthony Rebol

Rev. Victor N. Tome

Unijska demonstracija v New Yorku močno kritizirala Reagana

NEW YORK, N.Y. — Včeraj je bila v tem mestu tradicionalna demonstracija delavcev, članov unij. Udeleženci so korakali po newyorških cestah. Navzoče so bile razne politične osebnosti, ne pa predsednik Ronald Reagan, ki ni bil povabljen.

Kot kaže, ameriške unije vse bolj glasno nasprotujejo gospodarski politiki Reaganeve administracije. Prepričane so, da je ta politika izrazito protiujijsko usmerjena. Organizirale bodo tudi veliko demonstracijo v Washingtonu, D.C.

Predsednik Reagan je bil v New Yorku včeraj in je obiskal newyorškega župana Edwarda Kocha. Županu je predsednik izročil ček v znesku 85 milijonov dolarjev kot prispevek zvezne vlade k gradnji nove veliceste v zahodnem delu mesta.

V svojem nagovoru je Reagan poudaril željo svoje administracije za prepord ameriške industrije. To bo najboljše zagotovilo, da bodo našli ustrezna delovna mesta tisti, ki želijo zaposlitev, je dejal predsednik.

Unijsko kampanjo zoper Ronalda Reagana vodi predsednik delavske zveze AFL-CIO Lane Kirkland.

V Reaganovi vladi so pričarani o tem, da še vedno uživajo podporo večine delavcev.

Anvar Sadat podvzel strome ukrepe zoper svoje nasprotnike

KAIRO, Eg. — Egiptski predsednik Anvar Sadat je v zadnjih dneh podvzel zelo stroge ukrepe zoper vse tiste, ki jih smatra za svoje politične nasprotnike. Med drugim je dal aretirati več kot 1500 oseb, ki pripadajo tako levčarskim kot desničarskim skupinam.

Sadat in njegovi predstavniki trdijo, da so aretirali tiste, ki so odgovorni za rastoči spor med muslimansko večino v Egiptu in manjšino Koptov, ki so kristjani. Koptska cerkev ima v Egiptu okoli 6 milijonov vernikov, muslimancev pa je 35 milijonov.

Sadat je odstavil koptskega papeža in ustanovil 5-članski odbor, v katerem je 5 koptskih škofov. Koptski papež, Šenuda III., je svetoval svojim škofom, naj sodelujejo v novem odboru.

Včeraj je egiptska vlada objavila izjavo, v kateri trdi, da bodo vse mošeje v državi prišle pod njeno neposredno upravo. V Egiptu je več kot 40.000 mošej. Namen tega ukrepa, trdi vlada, je, da bodo mošeje služile le vernikom in ne postale središča političnega delovanja.

Znano je, da mnogi Egipčani ne odobravajo Sadatovo politiko napram Izraelu, mnogi muslimanski duhovniki pa nasprotujejo modernizaciji egiptске družbe. Menijo, da je v Egiptu potrebna revolucija, podobna tisti, kakršno imajo v Iranu.

Iz Clevelanda in okolice

Vsem Korotancem—

Odbor pevskega zbora Korotan vabi svoje člane, da se v narodnih nošah udeležijo sv. maše, ki jo bo daroval ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar pri Sv. Vidu v soboto, 12. septembra, ob 5.30 popoldne in v nedeljo, 13. septembra, ob 9.15 dopoldne pri Mariji Vnebovzeti v Collinwoodu. Pri Sv. Vidu bo na razpolago prostor, da se lahko preoblečejo pred koncertom Fantov na vasi.

Fantje na vasi vabijo—

Vstopnice za koncert Fantov na vasi, ki bo v soboto, 12. septembra, ob 7.30 zvečer v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. so že v predprodaji in jih imajo vsi člani zbora. Prav tako se dobe pri: Baragov dom, Frank Sterletov Slovenian Country House, James Slapnik cvetličarna, Tony's Polka Village in Petričeva brivnica. Gostovali bodo Fantje na vasi iz Toronta, navzoč bo tudi nadškof dr. Šuštar. Cena je \$4, za otroke izpod 13 let vstop prost. Po koncertu bo igral Alpski sekstet.

Zahvala—

Ga. Ivanka Stupica, Euclid, Ohio se zahvaljuje vsem za obiske, cvetlice, darove in molitve v času, ko se je nahajala v bolnišnici.

Kosilo pri Sv. Vidu—

Oltarno društvo fare sv. Vida vabi na letno kosilo, ki bo v nedeljo, 20. septembra, od 11.30 do 2. popoldne v avditoriju pri Sv. Vidu na Glass Ave. Cena za odrasle je po \$5, za otroke do 12 let pa le \$3. Kosilo se bo tudi lahko vzelo domov. Prodaja peciva bo v soboto, 19. septembra, od 4. do 7. zvečer ter v nedeljo, dokler ne bo vse razprodano. Pridite in pripeljte s seboj tudi sorodnike in prijatelje.

Spominski dar—

Za študirajočo koroško mladino v oskrbi Mohorjeve hiše je daroval \$10 v spomin nedavno umrlega Janeza Juhan-ta g. France Mlinar. Lepo se za dar zahvaljuje poverjenik družbe Janez P.

Tiskovnemu skladu—

Anton Babnik, Astoria, New York je daroval \$22 v tiskovni sklad Ameriške Domovine. Hvala lepa!

Romanje v Frank—

V nedeljo, 27. septembra, bo romanje v Frank, Ohio, ki ga priredi Društvo slovenskih protikomunističnih borcev. Tisti, ki se želijo udeležiti tega romanja, so naproseni, da se prijavijo čim prej. Prijave sprejemajo sledeči: Vinko Rožman (881-2852), Marija Mauser (391-6127) in Lojze Bajc (486-3515).

Vpis za Slovensko šolo—

Slovenska šola pri Sv. Vidu bo začela z rednim poukom v soboto, 12. septembra, in sicer od 9. do 11.30 dopoldne. Na ta dan bo tudi vpis učencev. Starši, ki bodo prvič vpisali svoje otroke, naj pridejo z njimi, da vse uredijo. Vpis bo možen tudi v soboto, 19. septembra.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 ST. CLAIR AVE. — 431-0628 — Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

James V. Debevec — Owner, Publisher
Dr. Rudolph M. Susel — EditorPublished Tuesdays and Fridays except first two weeks in
July and one week after Christmas

NAROCNINA:

Združene države:

\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece

Kanada in dežele izven Združenih držav:

\$40.00 na leto; \$25.00 za pol leta; \$15.00 za 3 mesece

Petkova izdaja: \$15.00 na leto; Kanada in dežele izven

Združenih držav: \$20.00 na leto.

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$40.00 per year; \$25.00 for 6 months; \$15.00 for three months

Fridays only: \$15.00 per year — Canada and Foreign \$20.00 yr.

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address changes to American Home,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

SEPTEMBER 8, 1981

Prisrčen sprejem nadškofa
dr. Šuštarja v New Yorku!

NEW YORK, N.Y. — V torek, 25. avgusta, smo newyorški Slovenci sprejeli v svojo sredo slovenskega metropolita, nadškofa dr. Alojzija Šuštarja. Čeprav je bil delaven dan in dosti zmešnjav glede prihoda JAT-ovega letala, se je zbralo na John F. Kennedy letališču precej rojakov.

Nadškofa dr. Šuštarja in njegovega spremljevalca, dr. Jošta Martelanca, smo dočakali približno ob 6.50 zvečer. Marko Burgar je nadškofa v imenu navzočih pozdravil s sledečimi besedami:

"Prezvišeni! Dobrodošli med ameriški Slovenci. Čast nam je, da Vas lahko sprejmemo v svojo sredo. Upam, da bo Vaša pot po Ameriki lepa in prijetna. V znak našega veselja Vam poklanjamo ta šopek in Vam obljubimo, da bomo ostali zvesti slovenskim izročilom." Inga Zupančič mu je nato podarila šopek rdečih nageljev in belih kresnic povezanih z belim, modrim in rdečim trakom.

Sreda je bila pa tudi poln dan: ogled mesta, sprejem pri newyorškem nadškofu, kardinalu Cooku, zvečer pa skupna večerja z newyorškimi Slovenci. Čeprav smo imeli le en teden časa, da smo sprejem organizirali, se je večerje udeležilo nad 80 ljudi. Simon Kregar ga je na večerji takole pozdravil:

Prezvišeni nadškof
in metropolit slovenski!

Ameriški etnični svet ni svet večkulturnosti v akademskem pomenu besede, to je znanje jezika in zanimanje za kulturo in zgodovino narodov, čeprav si želimo, da bi bilo tega v naši deželi več. Značilna za etnično Ameriko je zavest rodu, po sodobnem izrazu zavest korenin, to je ohranjanje dediščne narodov, za nas tistih vrednot, ki jih je Slovenija v zgodovini sprejela za svoje in spoznala za vredne, da jih posreduje iz roda v rod. Po naše bi se reklo, da ohranjamo slovensko narodno robo. Zato boste našli po naših domovih križe, bogkove kote, jaslice, stare mašne knjige, podobice, če že več ne, vsaj križ po slovensko: V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha, vezeni, noše, suho robo, majolike, plošče, v katere so vrezane narodne pesmi. In vse to v luči naše vere. Ta luč je kot prvo sidro mavrice, ki nas veže na domovino našega rodu na tisto domovino, ki nas ni

Prezvišeni! Na pragu Vašega obiska Vam želim srečno pot. Da bi spoznali Ameriko, kot smo jo spoznali mi in da bi vam postala draga kot je postala draga nam!

Nadškof Šuštar se je z lepimi besedami zahvalil za ljubezni sprejem in poudaril željo, da ostanemo povezani s Cerkvijo v domovini. To je poudaril tudi doma, predno je odšel na pot, v svojem pastirskem pismu, katerega tema je bila: "Ne pozabimo jih..."

V nadškofu dr. Alojziju Šuštarju nismo videli le cerkvenega dostojanstvenika in ra-

pozabila nikdar, to pa je naša Slovensko Cerkev — drugo sidro mavrice. Čeprav ne po pravu, po duhu smo vsi udje slovenske metropole. Zato smo Vašega obiska zelo veselili, zato smo ta večer vsi kot doma.

Ne le v svojem imenu, v imenu vseh, ki so ta večer z Vami, Vam dajem v premislek naslednje: Prvič: Na evharističnem kongresu v Filadelfiji smo sprejeli obljubo, da bomo na predvečer praznika Marije z Brezjij po naših domovih prižgali svečke in preživeli večer ob spominih na domovino našega rodu in na našo krščansko dediščino. To bi radi ohranili. Drugič: Želimo, da bi vse cerkve v svetu, pri katerih je slovensko bogoslužje v celoti ali pa delno, pošiljale v Ljubljano letni duhovni obračun. Tretjič: Želimo, da bi vse cerkve v svetu, pri katerih je slovensko bogoslužje v celoti ali pa delno, pošiljale v Ljubljano zgodovinsko gradivo o začetkih in rasti slovenskih cerkva. Četrta: Želimo, da bi enkrat na leto imeli po naših cerkvah nabirko za potrebe Cerkve v Sloveniji. Petič: Prezvišeni, povejte povsod: Ko naših cerkva več ne bo, bo slovensko življenje v Ameriki usahnilo. Za domovino in slovenstvo v svetu bi bilo to velika škoda. Amerika je namreč dvakrat v tem stoletju pomagala reševati pravice človeka z življenji in močjo, in pri tem ni iskala in ni našla koristi. Ko je pred petimi leti v Filadelfiji, v zibelki Amerike in mestu bratske ljubezni, koprski škof prezvišeni Janez Janko položil roke na izvirnike Listine o neodvisnosti in Ameriške ustave, je rekel: "Saj je bil pri pisanju teh besed Bog pričujoč!" — V taki deželi je vredno ohraniti slovenske postojanke.

Prezvišeni! Na pragu Vašega obiska Vam želim srečno pot. Da bi spoznali Ameriko, kot smo jo spoznali mi in da bi vam postala draga kot je postala draga nam!

Nadškof Šuštar se je z lepimi besedami zahvalil za ljubezni sprejem in poudaril željo, da ostanemo povezani s Cerkvijo v domovini. To je poudaril tudi doma, predno je odšel na pot, v svojem pastirskem pismu, katerega tema je bila: "Ne pozabimo jih..."

V nadškofu dr. Alojziju Šuštarju nismo videli le cerkvenega dostojanstvenika in ra-

zumnika. V njem smo videli prijatelja, ki čuti z nami in vidi v nas del svoje črede. Iz srca mu želimo uspeha na njegovem potovanju, še bolj pa uspeha v njegovem delu. Bog ga blagoslovi!

Nadškof dr. Šuštar se bo poslovil od newyorških Slovencev 13. septembra. Ob 5. uri popoldne bo daroval sv. mašo, po sv. maši pa bomo z njim v cerkveni dvorani pokramljali in mu želeli srečno pot, ko se bo 14. septembra vrnil v domovino.

L. B.

Beseda iz naroda...

Mimogrede iz Milwaukeeja

MILWAUKEE, Wis. — V mesecu septembru se začne astronomsko jesen. Imamo jesensko enakonočje: dan in noč sta enako dolga, kar se dogaja samo še ob nastopu pomladi. Učeni možje in žene pravijo, da je pomlad sicer lepa, toda če ne bi bilo jeseni, bi bilo oko sito, želodec pa prazen. — Če jeseni ni kam devati, spomladi ni kje jemati.

Splošni vremenski pogojevi za september oz. kima-vec, pravijo: Kadar prve dni kima-vec pogostoma grmi, bo dosti tepkavca, pšenice in rži. — Kakšen kima-vec, takšen bo sušec. — Če se zgodaj selijo ptice, bo huda zima o božiču. — Proti koncu kima-vec je god sv. Mihaela, kar pomeni, da je začetek kmečke jeseni. — Če pred Mihaelom jasna je noč, bo tudi zime velika moč. — Če o Mihaelu žerjavi se ne gredo, pred Božičem zime k vam ne bo. — O Mihaelu rad žene hudič polhe spat. — Za pašo Mihael leto zapre, Jurij potem ga šele odpre.

Kot sem že omenil, mesec septembra pravijo tudi kima-vec, potem pa še: jesenik, malomašnik, sadnik, kima-vec, smihelčnik, devetnik, najstarejšo slovensko ime za september pa je "Poberuh", to pomeni, da se tedaj pobirajo sadeži z dreves in pridelki s polja. Želim vsem prijetno jesen.

V zadnjem mojem dopisu o ameriško-slovenskem pisatelju Louisu Adamiču me je tiskarski škrat v dopisu malce razočaral, kajti pisatelj L. Adamič je bil na Hrvaškem očaran, ne pa razočaran, kot se je pošalil tiskarski škrat. Pisatelj Louis Adamič je dejal, ko je pred leti obiskal Hrvaško, da ga je Hrvaška očarala. Mi Slovenci pa smo s primerjavo s Hrvati — o gabna golazen. Bog vedi, zakaj?

V začetku avgusta je v Milwaukee in v Triglavskem parku obiskal soborce in prijatelje predsednik cleveland-skega ZDSPB Tabor, borec Milan Zajec. Po prijateljskih večkratnih razgovorih in razvedrilu v Triglavskem parku se je borec Milan Zajec vrnil v Cleveland upamo, zdav in zadovoljen. Pozdravljen!

Spominjam se še dobro, da so pred mnogimi leti slovenski glasbeniki in pevci v Ljubljani za zasluge na umetniškem, glasbenem in pevskem polju soglasno izvolili skladatelja in zborovodjo mešanega zbora Glasbene Matice, direktorja in dirigenta ljubljanske Opere in direktorja ljubljanskega Konzervatorija Matijo Hubada za Očeta slovenske glasbe in petja.

zumnika. V njem smo videli prijatelja, ki čuti z nami in vidi v nas del svoje črede. Iz srca mu želimo uspeha na njegovem potovanju, še bolj pa uspeha v njegovem delu. Bog ga blagoslovi!

Nadškof dr. Šuštar se bo poslovil od newyorških Slovencev 13. septembra. Ob 5. uri popoldne bo daroval sv. mašo, po sv. maši pa bomo z njim v cerkveni dvorani pokramljali in mu želeli srečno pot, ko se bo 14. septembra vrnil v domovino.

L. B.

To sem omenil zaradi tega, ker sem bral v dr. Gobčevi knjigi Heritage I sestavek: "Oče Ameriško-Slovenske Opere" je glasbenik Ivan Ivanuš, ki je po nekem slovenskem ameriškem časopisu napisal spevoigro Rozamundo, katera je bila predvajana leta 1928 v Clevelandu. Potem pa vse tiho je bilo. Jaz bi mu čestital za to delo in uspeh. Toda titula o očetovstvu za muho enodnevnico pa ni na mestu. Kaj pa je bil potem — Anton Subelj?

V isti knjigi je napisano, da je pri nekem cleveland-skem simfoničnem koncertu, katerega je kot gost dirigiral svetovno znani L. Stokowski, igral tudi slovenski rojak R. Lah. Vsa čast mu! Toda bolj vredno bi bilo napisati in tudi ponos bi bil večji, če bi ta Slovenec, R. Lah vodil in dirigiral clevelandski simfonični orkester namesto Stockovskega.

Isto se mi zdi, da ni bilo vredno napisati, da je v Clevelandu na sprejemnem večeru v čast gostujočemu ameriški dirigentu Leonardu Bernsteinu, igral v sprejemnem malem orkestru tudi neki Slovenec. Na tisoče Slovencev in Slovenk igra po raznih orkestrih doma in v tujini, pa ni nikjer zabeleženo, da je to kak umetniški dosežek.

Zelo pa bi bil ponosen, če bi bral, da so clevelandski glasbeniki priredili sprejemni večer slovenskemu umetniškemu dirigentu Leonardu Bernsteinu. Zgleda pa, da bomo na tako čast še dolgo čakali. Narod se pozna po svojih genijih — ti pa morajo osvajati svet. Mi jih še nimamo. Toda za to, kar so ustvarili naši slovenski geniji, jim moramo biti zelo hvaležni in nanje ponosni. Ljudem pa, ki uživajo in živijo v pretiranem hvalisanju, naj se spomnijo slovenskega pregovora: "Hvala se pod mizo valja."

Po vročih poletnih mesecih, ko so na raznih slovenskih piknikih kraljevale polke in se hranili s kranjskimi klobasami, poticami, peli in pili vino Orvieto in hladno pivo, se s prihodom jeseni vse to zunanje veselje konča vse do prihodnje vročine. Prav v tem času sem se spomnil, da je lansko leto po mnogih ameriških mestih gostovala Ljubljanska filharmonija z nešteti simfoničnimi koncerti. V Clevelandu, v "Severance Hall", je bil simfonični koncert pri skoraj razprodani dvorani. Dobiček je šel v korist Slovenskega starostnega doma v Clevelandu. Koncert so rojaki in rojakinje navdušeno sprejeli.

Pred koncertom pa sem bral v enem naših časopisov sledeči angleški sestavek: A capacity audience for the Philharmonic could silence the critics who have said the American Slovenians are identified as having a button box, klobase and beer culture. In zdaj, ko se v tem mesecu odpirajo vrata raznim kulturnim hramom, sem radoveden, koliko od teh poslušalcev na koncertu v Severance Hall se je odreklo poskočni polki in se navdušilo za resno simfonično glasbo!

Midva z ženo sva si za to sezono rezervirala vstopnice za 10 simfoničnih koncertov, 6 dramskih predstav in par opernih in baletnih večerov. V sezoni pa pridejo v poštev raz-

na gostovanja domačih in tujih umetniških skupin. Če ti služi zdravje, ti ne sme biti dolgčas ne poleti ne pozimi.

Slovensko društvo Triglav v Milwaukee je imelo 16. avgusta 1981 v Triglavskem parku svoj drugi in uspeli piknik. Kljub hladnemu vremenu se je zbralo veliko številno rojakov in rojakinj ter prijateljev. Ko se je opoldanska maša, katero je daroval dr. Gole, končala, so imele pridne članice in člani že pripravljeno odlično kosilo in hladno pijačo. Za ples in zabavo so odlično preskrbeli "Veseli Slovenci" iz Shéboygana, gostje pa so prišli iz Chicaga, Waukegana in iz drugih bližnjih krajev.

Piknika se je udeležilo veliko članov KSKJ, Slovenske ženske zveze, Sloge in lokalna predsednica SNPJ društva in USPEH-a Fani Smole z možem Mattom in predsednik Lilije, Stanko Vidmar. Zanimivo je opazovati razhajanja med katoličani in pro-

PETER SELAK:

Pismo z Otoka

(Nadaljevanje in konec)

III.

Razmere tu

Razmere tu na Otoku so po moji sodbi kar zadovoljive. Res je, da je precej brezposelnosti. Ta se bo menda začela zmanjševati — kot napovedujejo razni gospodarski strokovnjaki. Vražja inflacija vseh artiklov povzroča vsem skrb in težave.

Vlada g. Margaret Thatcherjeve noče pristajati na očitno povišanje plač in zaradi tega so razni nepotrebni štrajki v ozadju mnogo teh pa so agenti Moskve in drugih oseb, ki hvskejajo narod proti vladi. Priznavam, da tudi vlada nima vsega prav, kot nikjer po svetu. Povsod je prava zmešana strena, katero bo težko prav razvozljati.

Na svetu je polno dobrin raznih artiklov, a nihče jih ne more umiriti ali ustaviti rast njih cene. Pri hrani npr. dobi kmet res prav sramotno ceno, toda razna verženja in preprodaja vsega tega navija cene na neznosne višine. Vse želi čimveč dobička in trpljenje naroda jim ni dosti mar.

Kakšno nasprotje v tem oziru dokazuje mati Terezija, po rodu Albanka, ki dolga desetletja deluje med najrevnejšimi v indijskem velelestu Kalkuta! Vsi mogotci in milijonarji sveta občudujejo njeno delo in priznavajo njeno nesebičnost in krščansko ljubezen. Ta žena je res pravi sv. Vincencij Pavelski današnje dobe. Današnjemu svetu res manjka prava ljubezen do Boga in bližnjega. A ta bo končno zmagala in ravno tega se Antikrist sodobnosti zelo boji in podžiga nori svet k sovražstvu.

O dr. Meršolu

Sedaj pa še par pripomb k novicam "Ameriške Domovine". Zdravnika dr. Valentina Meršola se dobro spominjam iz l. 1937 v ljubljanski bolnišnici. Takrat sem bil v Ljubljani na 6-mesečnem združnem tečaju. Koncem januarja istega leta me je doletela huda influenza in 15 nas tečajnikov je ležalo v prostorih Gospodarske zveze cel teden.

Zdravil nas je dr. Drobnič in po enem tednu smo šli zopet nazaj v solo. Bolezen pa se je po Ljubljani širila naprej in vsi bolniki smo morali po enem tednu na ponovni pregled v šolsko poliklini-

gresivci, vsi hočejo sodelovati k jačanju slovenske narodnostne etične zavesti, ne pa narobe.

Urednik dr. R. Susel je pred časom na nekem predavanju omenil, da so nekateri poveljni emigranti proti tem stikom, potem pa zaključil, da večina slovenskih Amerikancev zavzema bolj zmerno stališče do starokrajkega režima. Tudi urednik Ave Marrije p. Fortunat, se mi zdi, podpira to zamisel, dopisnica Amerikanskega Slovencev in A.D. Gizella Hozian pa piše, da je treba grozote in tegobe zadnje vojske oprostiti in pozabiti, ker smo vsi otroci božji.

Zaradi tega se je v Milwaukee rodilo društvo USPEH, kateremu pripadajo vse slovenske organizacije. Zato se na piknikih večkrat vidi, kako se ljudje z leve strani rokujejo in objemajo z ljudmi z desne strani. Čas zaceli vse rane!

A. G.

lo v dobro bolnikom in drugim trpečim!

O dopisnikih A.D.

Gospodje dopisniki "Ameriške Domovine" dr. Ludvik Puš, prof. Janez Sever, dr. Zdravko Kalan in Maks Simončič vedno kaj lepega in zanimivega poročajo v listu. Prav pravi dr. Puš, ko trdi, da sta Churchill in Roosevelt obsodila prvo Jugoslavijo na smrt, izvršilec pa je bil Hitler. Sedaj že vsi počivajo in Bog naj sodi njih dejanja v življenju.

G. Simončič mene nekaj preveč hvali. Sem pa navaden prostak in vem, da pišem večkrat vse nekako bolj pomanjkljivo in nezadostno. Odičen je p. Fortunat iz Lemonta, g. Jože Melaher pa je še vedno stara, poštna štarska duša. Enako tudi Celjan dr. Kalan.

Zanimivi so članki urednika lista dr. Susela. Izgleda, da je Ameriška Domovina pod njegovim vodstvom dobila novega, svežega in zdravega vetra.

G. prof. Janez Sever pa je še vedno odlična posavska duša. Rajni Francelj Babnik iz Gamelj pri Ljubljani je večkrat rekel: "Severje Janez je bil vedno pošten, dober, priden mož in res prav domač in veren." Bog Vas živi, g. profesor! Ko sem bil na Zadržnem tečaju pred 43 leti, ste nam tečajnikom ob večerih v učilnici v Gospodarski zvezi v Ljubljani vedno kaj lepega povedali.

Gospod dr. Kalan pa naj še kaj od Novega mesta pove, če utegne!

Ne vem, kako je kaj z g. Franceljnom Rozino. Resnično povedano, list zelo nerodno prihaja sem. Včasih kakšna številka takoj drugi teden po izidu, druga pa šele čez več mesecev. Velikonkna številka še danes po dveh mesecih ni prišla, enako tudi ne božična l. 1980. Seveda tega ni kriva uprava lista, ampak neredna dostava pošte vašega strica Sama in našega Johna Bulla. So menda že kam obe številki lista naložili na ladjo Santa Maria g. Kriškofa Kolumba in bosta čez kakšna pol leta prispeli sem. Prišli pa bosta in se radi tega nič preveč ne belim glavat.

Zanimiv je Belocerkovčan g. Florjan Bevec s članki "Ekonomske vojne". On je zelo široko razgledan mož. Če se ne motim, sva bila z njegovim očetom Florjanom, bivšim tajnikom občine Bele cerkve in poštarjem tam skupaj v italijanski internaciji in o Božiču l. 1944 sva govorila skupaj v Beli cerkvi ter obujala spomine na tiste dneve trpljenja v taboriščih Padove in Rencicija. Potem se nisva videla več in mož verjetno že počiva. Dober mož je bil to in naj v božjem miru počiva!

Nič manj zanimivo ni branje Svetovnega popotnika iz podpera g. Andreja Kobala. Le tako vsi veselo naprej in naj naši potomci berejo o trpljenju svojih prednikov!

Rasni izgredi tu

Ob koncu dopisa še to. Verjetno ste brali o vandalizmu in divjanju tu po Londonu in Brixtonu na Cvetno soboto in nedeljo, 11. in 12. aprila. Divjala in razsajala je poulična drhval mladih belcev in črncev — ropala po trgovinah, povsod razbijala, policija pa je bila prav brez moči in oblasti.

To se je dogajalo dobra dva kilometra od "Našega doma" in na Cvetno nedeljo je bil ves promet skozi Brixton ustavljen z izjemo podzemskih železnic. Povzročeno je bilo nad 3 milijone sterlingov materialne škode.

(Dalje na str. 3)

Površen, pristranski priročnik o Slovencih v svetu

VIII.

Drugi tak "svetovni" vrh slovenske literature naj bi bil "slovensko-avstrijski dramatik" Peter Handke, ki ga skušata za to narediti dr. Gobetz in Anthony Zupancic. Pravilno bi ga morala označiti kot avstrijsko-nemškega odrskega pisca. Je Korošec iz Grebinja, rojen 1942, mati mu je bila Slovenka. Da v družini ni bilo kake naše zavednosti, priča, da so sina poslali v nemško, namesto tedaj že odprto slovensko gimnazijo v Celovcu.

Handke je napisal nekaj romanov in pesniških zbirk, posebno pa avangardističnih gledaliških del, ki jih z večjim ali manjšim uspehom uprizorjajo v Evropi. Leta 1977 so tudi v New Yorku brali njegov dramski monolog "Bolečina, hujša od sanj".

Prevodi njegovih del so bili zaradi novosti vsebine in oblike deležni priznanj ameriške kritike, kateri pa pisca razprave o njem zamerita, da ni omenila njegovega napol našega rodu. Iz njunih navodov ni vidno, da bi v Handkejevem pisanju bilo kaj slovenskega. Bil je le koroške matere ponemčeni sin. Kakor kaže, je že samo to dovolj za častno mesto v "Heritage I".

Ce je dr. Gobetz že hotel dati priznanje kakemu slovenskemu slovstvenemu ustvarjalcu, ki doživlja enak uspeh v lastni in tuji književnosti, a ostaja zaveden Slovenec svetovljanskega kova in sloga, bi bil pred Karlinkami in Handtkeji moral za to kot prvega izbrati Leva Detela. Kot avangardističen pesnik, pripovednik in drzen eksperimentator poveljnega literarnega rodu si je pridobil ime že v Ljubljani. Zaradi tamkajšnje kulturne utesenosti se je leta 1960 preselil na Dunaj, a njegova slovenska domovina je zdaj Koroška.

Viharna zahodna svoboda je dala njegovi pisarni dejavnosti novega zagona in razmaha. Doslej je v Avstriji in po svetu objavil vsaj trideset slovenskih in nemških pesniških zbirk ter daljših in krajših pripovednih del s sodobno ali staro, pa sodobno oblikovano motiviko. Detela je v skoraj isti meri in veljavi slovenski in nemški pisec, dasi najbrž dobiva več priznanja v tujini kakor pa v našem kulturnem prostoru. Z Mileno Merlakovo, svojo ženo enakega poklica, sodeluje v vseh izvedomovinskih listih in revijah od Trsta do Buenos Airesa.

Poleg tega na moč prizadevno in uspešno seznanja nemško govoreči svet o slehernem pomembnejšem dosežku slovenske književnosti in kulture ter o njihovih avtorjih, naj žive kjer koli in pripadajo kateri koli smeri. O tem neutrudljivo poroča v avstrijskih, švicarskih in zahodno-nemških listih in revijah, v slovenskih po svetu pa, kako in koliko nemštvo piše o našem kulturnem dogajanju.

Pri vsem tem delu Detela že osmo leto izdaja "Log", revijo za mednarodno literaturo, ki izhaja v nemščini vsake tri mesece. V njej sodeluje poleg slovenske slovstvena avantgarda iz zahodne in večine vzhodne Evrope. V vsestransko informativnem delu pa zlasti on obilno piše o starejših in novejših slovenskih pesnikih in pisateljih nemodernističnih smeri.

V "Slovenian Heritage I" je ta, za slovensko dediščino zaslužni mož, zastopan med "avstrijsko-nemškimi" poeti z angleškim prevodom dveh krajših pesmi in omenjen še kot posrednik treh fotografij.

V poglavju, namenjenemu slovenskemu jeziku in literaturi, bi človek pričakoval vsaj bežnega pregleda naše književnosti, omembe njenih poglobitnih mojstrov in njihovih del ter njenega pomena v našem narodnem razvoju, a česa takega zastoj išče.

V premla reprezentativnem izboru slovenske poezije so z eno ali več pesmimi (število je v oklepaju) v prevodu ali

angleškem izvirniku zastopani: France Prešeren (2), Simon Gregorčič (1), Oton Župančič (4, od tega dva odlomka iz "Dume"), Anna Krasna (2), Jack Tomšič (2), Marjan Jakopič (1), Joe Kalar (1), Srečko Kosovel (1), Jim Scherbak (1), Rose M. Prosen (2), Aleksander Urnkar (1), Veda (Vera) Ponikvar (1), Ivan Jontez (2), Ted Kramolc (3) in Anton Funtek (1). Ta se dr. Gobetzu očitno zdi večji od Simona Jenka, Dragotina Ketteja, Josipa Murna-Aleksandrova, Alojza Gradnika, Edvarda Kocbeka, Antona Vodnika, Franceta Balantiča in toliko drugih. Od vodilnega ameriško-slovenskega Ivana Zormana, ki je pesnil v obeh jezikih, je samo slika in ena pesem,

Naše pripovedništvo predstavlja Ivan Cankar s prevodom črtice "Jutranji gost" ter Frank Mlakar z novelo "Grandmother". O tem kot "Dostojevskijanskem slovensko-ameriškem piscu" priobčuje dober esej njegova vdova Viola Malakar. Imen kakega Josipa Jurčiča, Frana Levstika, Ivana Tavčarja, Franca Finžgarja, Franceta Bevka, Ivana Preglja, Prežihovega Voranca, Karla Mauerja in podobnih v tem poglavju, v katero bi edino spadali, nikjer ni.

(Dalje prihodnjič)

KOLENDAR društvenih prireditev

SEPTEMBER

12. — Pevski zbor Fantje na vasi priredi vsakoletni koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Gostovali bodo Fantje na vasi iz Toronta. Začetek ob 7.30 zvečer.
13. — Podruž. št. 14 SZZ priredi kartno zabavo ob 1. popoldne v Euclid Park Club House na E. 222 St. in Lake Shore Blvd.
20. — Oltarno društvo fare sv. Vida priredi obed v farni dvorani pri Sv. Vidu.
20. — Podr. št. 47 Slovenske ženske zveze praznuje 50-letnico svojega obstoja s sv. mašo ob 11.30 popoldne pri Sv. Lovreću. Po maši bo kosilo v Slovenskem domu na Stanley Ave. na Maple Hts.
20. — Vinska trgatev na Slovenski pristani.
26. in 27. — Balinarski klub Slovenske pristani priredi balinarsko tekmovanje in piknik.
27. — Društvo SPB Cleveland priredi romanje v Frank, Ohio.
27. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi Vinsko

trgatev v Triglavskem parku.

OKTOBER

3. — Slovenska folklorna skupina Kres priredi večer narodnih in umetnih plesov v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Začetek ob 7.30 zvečer. Po sporedu zabava — igrajo Veseli Slovenci.
3. — Klub slovenskih upokojencev v Newburgu-Maple Hts. priredi banket in ples.
4. — Društvo Najsv. Imena in Materinski klub pri Sv. Vidu priredita predjubilejno kosilo v farnem avditoriju. Cena \$5 na osebo. Serviranje od 11.30 do 2. pop.
4. — Slovenska pristani priredi pečenje školjk in stekov. Serviranje od 2. do 4. popoldne. Cena za školjke \$8.50, za stekj pa \$7.50.
10. Društvo SPB Cleveland priredi družabni večer v avditoriju Sv. Vida. Začetek ob 7. zvečer. Igra ansambel Jasmin.
11. — Podružnica št. 50 Slovenske ženske zveze priredi večerjo in ples ob 50. obletnici svojega obstoja. Prireditev bo v SDD na Recher Ave. in se bo začela ob 4. pop.
17. — Tabor DSPB Cleveland priredi svoj jesenski Družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Igrajo Veseli Slovenci.
18. — Fara Marije Vnebovzete v Collinwoodu priredi kosilo ob praznovanju diamantnega jubileja svojega obstoja. Kosilo bo v Slovenskem domu na Holmes Ave., serviranje bo ob 2. uri pop. Vstopnice so po \$10 na osebo in jih ima rev. V. Tomc (761-7740).

18. — Občni zbor Slovenske pristani.

24. — Pevski zbor Glasbena Matica priredi koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

NOVEMBER

1. — Slomškov krožek priredi "Slomškovo kosilo" v avditoriju pri Sv. Vidu.
7. — Štajerski klub priredi vsakoletno veselo martinovanje v avditoriju pri Sv. Vidu. Začetek ob 7. zvečer. Igrajo Veseli Slovenci.
8. — Slovenski mladinski zbor Kr. 2 SNPJ priredi večerjo in ples v SDD na Recher Ave.
- 13., 14 in 15. — Fara sv. Vida priredi svojo vsakoletno jesensko zabavo s bazarjem, v farni dvorani.
14. — Belokranjski klub priredi vsakoletno martinovanje v Slovenskem domu na St. Clair Ave. Za ples igra John Hutar orkester.

14. — Pevski zbor Jadran priredi svojo vsakoletno jesensko večerjo s koncertom in plesom v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

15. — Slovenian National Art Guild priredi razstavo raznih umetnin v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. v Euclidu.

22. Fara Marije Vnebovzete obhaja ZAHVALNI DAN od 3. popoldne do 9. zvečer v Društveni dvorani (stari cerkvi) na Holmes Ave.

29. — Ženski pevski zbor "Dawn" Slovenske ženske zveze priredi koncert ob 4. pop. v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

DECEMBER

6. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi Miklavževanje v farni dvorani. Pričetek ob 3. uri popoldne.
6. — Moški pevski zbor Slovan poda svoj jesenski koncert v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.
31. — Frank Sterle priredi silvestrovanje v svojem gostišču Slovenian Country House na E. 55 cesti. Gostujejo Veseli Planšarji iz Ljubljane.

JANUAR

1. — Frank Sterle sponzorira koncert v SND na St. Clair Ave., na katerem nastopajo Veseli Planšarji iz Ljubljane.
23. — Odbor Slovenske pristani priredi svojo tradicionalno "Pristavsko noč" v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

FEBRUAR

28. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi kosilo v farni dvorani. Serviranje od 11.30 dop. do 1.30 pop.

MAREC

13. — Slovensko-ameriški Primorski klub priredi večerjo s plesom v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Igral bo Alpski sekstet.

APRIL

25. — Pevski zbor Planina (Maple Hts.) priredi pomladanski koncert ob 4. uri pop. v Slovenskem domu na 5050 Stanley Ave. Po koncertu ples.

MAJ

9. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi Materinski proslavo v farni dvorani.

Razne zanimivosti iz ljubljanskih časopisov

Požar v rudniku

VELENJE. — V prvih dneh julija je izbruhnil požar v jami Preloge. Rudarjem je uspelo rešiti opremo, rove pa bodo hermetično zaprli. Računajo, da ko bo zmanjkalo kisika, bo ogenj sam ugasnil. Da bi kljubovali izpadu proizvodnje, so rudarji s posebnim trudom povečali nakop premoga v drugih rovih velenjskega rudnika.

Voda zalila rudnik Kotredež

ZAGORJE. — Sredi julija je voda vdrila v 8. obzorje najstarejšega še delujočega slovenskega premogovnika Kotredež. Zalila je to obzorje (450 m pod zemljo) in še

Pismo z Otoka

(Nadaljevanje z 2. strani)

Ko sem šel čez dva dni v mesto, je bilo vse zopet mirno, v razdejane trgovine so zopet donšali nove količine blaga, razbita izlozbenja okna so popravljali ter odvažali odpadke kar s pomočjo traktorjev.

Bilo je okrog 400 demonstrantov. oz. izgnanikov aretiranih in so morali precej globoko seči v žep, 70 jih je pa čakala strožja obsodba.

V soboto, 6. junija, se je isto ponovilo v drugem predelu Londona, seveda ne v tako velikem obsegu, a tudi tam je bilo nad 200 demonstrantov aretiranih. V izgreddih v Brixtonu je bilo nad 120 policistov težje ranjenih, ker niso bili zadosti zaščiteni, napadali so pa metali kamene, zažigalne in eksplozivne bombe. Da so stvari šle tako daleč, je po mojem mnenju, odgovorna popustljivost tukajšnjega sistema.

Demokracija je zelo dobra ugodnost in vrlina, le da narod večkrat ni zrel za vse to. Ako bi se tako dogajalo v Ljubljani in drugih mestih Jugoslavije, bi policija kmalu naredila mir in vročekrvneže spravila k pameti. Tu in v Severni Irski, ako vojak ali policist rani napadalca, je takoj veliki zločinec, čeprav le vrši svojo dolžnost in čuva in brani lastno drugoga.

V zvezi z vprašanjem Severne Irske, je bila storjena napaka, ko niso leta 1947 izročili tisto krpo zemlje matični Irski. Bilo bi takoj vse v miru in redu. Tako se pa vse vleče naprej, padajo nedolžne žrtve, celo otroci, nad 100 policistov in 300 angleških vojakov je mrtvih, civilnih žrtev pa je nad 2000. Materialna škoda gre v sto milijone.

Barantlorci orožja iz Moskve do New Yorka si pri vsem tem manejo roke in polnijo njihove nikdar ne zadosti polne žepa, seveda v njih korist in škodo trpečega naroda. Tudi tu prihaja od nekod denarna pomoč, a vlada, pa najsi bodo delavci ali konservativci, si zatakajo ušesa in zakrivajo oči, da ničesar ne vidijo in ne slišijo.

Quo vadis mundo — Enkrat bo tudi te norije in lumparije konec in zavladal bo red in mir, saj narod si ne želi drugega kot ljubelega miru. In Bog daj, da bi do tega kmalu prišlo!

Ob koncu vsem rojakom doma in v tujini ter vsem bralcem Ameriške Domovine pošilja prav iskrene pozdrave in vsem tes prav iz srca dobro želi rojak

Peter Selak

Bog živi!

Pričetek ob 3. uri popoldne.

lin roj. Matek; Bojan Zaletel.

Sora: Iva a Luštrek. Podkraj: Vojko Puc. Sežana: Branko Pohl. Izola: Marjan Dovč. Sv. Ema pri Šmarju: Jože Strgar.

Globočnica: Peter Bezjak. Velenje: Mirko Pivk. Višem pri Ptuj: Albin Polanec.

Spodnja Bistrica: Branko Zabužek.

Domžale: Mirko Pogačnik. Piran: Jožefa Bratina roj. Čermelj.

Trst: dr. Zarko Simonič. Loka pri Mengšu: Marija Zupančič roj. Slapšak.

3. avgusta: Ljubljana: Marija Sirme roj. Žagar; Anica Petrič roj. Zajc; Marko Sparemblek. Celje: Marija Dvojmoč roj. Agrež.

Zagorje: Stefan Kostanjšek. Ovsiše: Marjan Fister. Reteče: Stefanija Zužek. Koper: Vittorio Juri.

Črna vas: Jože Zitnik. Zg. Gameljne: Anton Simnik. Kočevje: Katica Košmerl.

4. avgusta: Ljubljana: Stanislav Gluhak; Vera Keber roj. Ambrožič; Flisak; Oskar Daxkoblter; Franciška Zavodnik roj. Herman; Katarina Nadrah; Marija Zatlter roj. Rebernik; Silvo Grgič.

Maribor: Nevena Slajmer; Jože, Ana, Leon in Petra Horvat.

Preloka: Barbara Starešinič; Skrajna mama.

Formin: Alojz Sacer. Novo mesto: Jože Zvegljič. Trzin: Marjan Mušič.

Radeče: Karl Knez. Solčava: Stanko Ošep p. d. Bevshek.

Cegelnica: Mirko Mirtič. Logatec: Janez Mihevc. Kamna gorica: Maria Solar.

5. avgusta: Ljubljana: Marija Trtnik roj. Krpe; Justina Frece roj. Sotošek; Damjan Vahen; Angela Goričan roj. Hodnik.

Slovenska Bistrica: Franciška Kocijančič.

Gorenje: Ivan Tajnik. Maribor: Jože Osterž. Dol pri Hrastniku: Stanko Gričar.

Begunje na Gorenjskem: Marija Bulovec roj. Božič.

Poravnajte naročnino pravočasno!

AKO VAŠA BODOČNOST NE IZGLEDA PREVEČ ROŽNATA, NE GLEDATE V PRAVO SMER!

Od danes do 1. 1990 bo na razpolago 16 milijonov novih delovnih mest — delovna mesta z bodočnostjo. Cuyahoga Community College vas lahko usposobi za eno teh delovnih mest — v zanimivih poklicih, kot so zdravstvo, gospodarstvo, inženirstvo in državna služba. Glejte na CCC za boljše bodočnost!

Cuyahoga Community College

A real education for the real world

EASTERN METRO WESTERN

464-3535 241-5365 842-7773 Off-campus credit.

Non-credit personal development 241-5399

FANTJE NA VASI priredijo

KONCERT

V SOBOTO, 12. SEPTEMBRA 1981

V Slovenskem Narodnem Domu

6417 St. Clair Avenue

Gostujejo FANTJE NA VASI iz Toronta

ZAČETEK OB 7.30 ZVEČER

Po koncertu zabava in ples — Igra Alpski Sekstet

Dar \$4.00

ANDREJ KOBAL:

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

Oba sta se obotavljala zapustiti lepi kraj in udobne hiše, kot so to storili vsi drugi slovenski premogariji, ki so se podali v okraj Roundup, kjer so rudniki stalno obratovali. Hrane za preživljanje je bilo dovolj, denar za druge potrebščine pa sta jemala iz prihrankov prejšnjih let. Prodajala sta tudi med divjih čebel.

Brat me je prvi dan po prihodu popeljal v majhno gozdovje. Požagal je neke vrste topol (cotton wood); med njegovimi vejami so si čebele zgradile cel mernik široko in še višje satovje. Drevo je padlo tako, da se srebrnobarvna tvarina ni dotaknila zemlje in je vse ostalo celo; nad grmado pa so letali roji jeznih čebel. Z nekim kadihom jih je odgnal. Iz tega satovja je napolnil čebriček zlatečega se medu. Tak med je lahko prodal na trgu v Roundupu, še bolje pa v bolj oddaljenem mestu Billings.

Brat mi je razkazoval njive, katere je opustil. Bodočnost ga je skrbel. V premogovnik se ni maral več podajati, ker bi to pomenilo preselitev v neprijetne kraje. Ostati v mrtvem kraju duhov pa tudi ni mogel, kajti za otroke v starosti od 9 do 13 let je bilo treba vsaj osnovne šole.

Najbližja šola pa je bila v 30 milj oddaljenem Roundupu. Skrbelo ga je tudi zdravje njegove žene France, trpeče na srčni hibi, in brez zdravnik. Začel sem mu tedaj prigovarjati, da bi se preselil v Illinois, kjer bi se na moji farmici lahko vsi preživljali in bi v doglednem času postavil hišo ter odprl trgovino. Valentin bi se bil rad odzval takoj, a dejal je, da bi Franca ne bila sposobna za dvodnevno železniško potovanje.

Tretji dan me je brat z družino vred odpeljal v Roundup in odtod v sosednja premogarska naseljišča Klein in Gibbons. V Kleinu je živela sestra Tereza s svojim dobrim Ličanom in sinom Hans Larsenom. Ta je svojega očima imel tako rad, da je, ko je postal polnoleten, šel na sodnjo in spremenil svoje švedsko ime v njegovo, Stanko Stefančič.

Valentin me je uvedel med slovenske rudarje v kraju Klein in z njimi sem se dvakrat podal po vzpenjači v sto metrov globoki rudnik. Nad obsežnimi plastmi premoga so obtesani hodi držali visoki strop škrljeveca. Nič varno se mi ni zdelo, a rudarji so se smejali mojemu opreznemu obnašanju. Sele zunaj sem se oddahnil.

Brat mi je priznal, da pride pogosto do nesreč. Njegov dolgoletni prijatelj Kristan (ali Križman), po rodu iz Idrije, pa se je šalil. Zdel se mi je blede in zelo shujšan. Leto pozneje ga je ubilo v istem rudniku.

Svak Stanko je imel prostorno hišo. Njemu življenje na Terezini farmi ni prijalo. Hotel je stalnega zaslužka v premogovniku, ne glede na nevarnosti kopanja. Bil je svoje vrste fatalist, ki je verjel, da usodi nihče ne uide; užival je, ko si je z dobrim zaslužkom lahko privoščil razkošen avto. V tem oziru se je čisto razlikoval od svojih ličanskih rojakov. Namesto da mi pokaže rudnik, v katerem je delal, me je vzel

mednje, da me z vsemi seznanim. Hvaležen sem mu bil, kajti tu sem naletel na nekaj skoraj neverjetnega.

Jamski človek je živel v davnih predzgodovinskih časih in tu pa tam na daljnih otokih Tihega oceana se še najde divjaško pleme, ki še ni prestopilo v nomadsko ali drugo civilizacijo ter živi v naravnih skalovitih jamah in zatišnih čerih džungel. Takšno sem našel celo selišče ličanskih rojakov.

Ko so se naselili v rudarska okolišja Klein in Gibbons, podjetja še niso imela zanje stanovanj. Iskali so torej zavetja v naravnih vdolbinah in jamah pod bližnjim hribovjem škrljevskih skladov. Jame so si razdelili v prostorna stanovanja, jih zavarovali proti neurju in mrazu s prednjimi stenami iz borovskih debel. Spredej so bila sicer majhna okna, a črni škrljevci ozadja je zatemnjeval prostore tudi podnevi.

Nekateri teh ličanskih rojakov so dobili neveste iz domovine in so imeli naraščaj; večinoma pa so ostali samci. Stanko me je predstavil vsem, od jame do jame. V onih, kjer je bila družina, ni bilo pusto in razmetano. Na skalnatih stenah so viseli lonci in ponve. Za krožnike se je našla omara in miza, zbita iz desk, je bila pokrita s prtom. Tudi razpelo in slika svetnika patrona je visela med skalovjem.

Povsod so mi ponudili rakijo, ki so jo sami skuhal, ali pa vino iz regratovega cvetja, ki se je v tistih časih prohibicije dobilo po Ameriki. Povsod so me veseli pozdravljali, saj so Stanka, ki je imel lepo hišo, smatrali kot odličnjaka med seboj.

Skupno zabavo so mi priredili Slovenci in Ličani zvečer pred odhodom. Harmonika je vabila k plesu in ker ni bilo dovolj deklet, so plesali kar moški z moškimi. Plesal sem s svakinjo Franco, a sem postal, predno je godba prenehala. Dejal sem ji, da se mora odpočiti. Bil je to njen zadnji ples. Ko sem se vrnil v Chicago, me je čakala brzojavka. France ni bilo več.

Brat Valentin je mesec pozneje sprejel moje vabilo. Preselil se je z otroki k meni na farmo v Illinois. Stanko je tudi opustil rudnik, kjer so se stalno množile nesreče. S Terezo se je preselil v mesto Billings in tam sta kupila in vodila krčmo.

Letovanje z Valenčičem po jugu

Po neki predstavi dramskega društva v Chicagu leta 1925, pri kateri sem sodeloval kot igralec, sta me na odru presenetila dva stara znanca: Lovrenc Lipovšek in Rudolf Valenčič. Lovrenca sem omenil, kako je name tresčil z drugega nadstropja v Ljutomeru in sva kot rekruta skupaj služila v 97. polku.

V Ameriko je prišel istega leta kot jaz; delal je v premogovniku v Bridgeportu, O. V "Prosveti" je čital o uprizoritvi in moje ime ga je zvalo, da je prišel na obisk skoraj 400 milj daleč. Njega sem takoj spoznal, bolj težko pa je bilo spoznati Rudolfa, s katerim sva skupaj hodilo na gimnazijo.

Bil je od nekod blizu Ajdovščine, lep in postaven, tako da so mu dekleta Južnega

Chicaga (South Chicago), kjer je živel, spremenila ime iz Valenčiča v tedaj slavno ime filmskega igralca Rodolfa Valentino. Sestanek se je zavlekel v praznovanje; tri dni smo bili skupaj, "fantovali" v Chicagu, počivali pa na moji farmi.

Rudolf je delal v tovarni in ni bil zadovoljen z zaslužkom, Lovrenc se je tudi naveličal kopati premog, dasi njegova plača ni bila slaba. Oba sta hotela, da bi se vsi trije malo razgledali po južnih državah in si mogoče v New Orleansu poiskali kako drugo delo z boljšim zaslužkom. Bila sta člana jednote, vendar sta me nagovarjala, da bi zapustil "Prosveto", češ da je zame "perdeča".

Mogoče bi se bil dal pregovoriti in šel z njima na jug, a tisto leto sem nameraval obiskati brata in sestro v Montani in Yellowstone park. Odložili smo torej skupni izlet vseh treh na jug za prihodnje leto. Tako se ni zgodilo. Lovrenc se je ponesrečil v premogovniku in izgubil celo desno roko od ramen. Pisal mi je o svoji nezgodi in se žalostno oprostil.

Z Rudolfom sva se podala na pot prvi teden v juliju, ko je prenehala poplava reke Mississippi, ki je bila tistega leta (1926) najhujša, kolikor jih pomni zgodovina. Potovanje sem opisal v satiri, ki se je v "Prosveti" nadaljevala več tednov. Spis je bil pod imenom "Androlin" z naslovom "Moje letovanje po jugu".

Zdi se mi umestno tu navesti nekaj odlomkov kot vzorce svojega pisanja iz onih mladostnih in reči moram — razposajenih let. Podobnega nesmisla sem se posluževal v dnevnem stolpcu "Prosvete" pod naslovom "Živalska procesija". Iz te vrste satire odse-

va razne vrste kritika obstoječih razmer in običajev.

V tistih časih je na primer veljal nepisan zakon v Ameriki, da se zamorec ni smel voziti z istim vlakom kot beli človek. To je bilo dosledno uveljavljeno v južnih državah. Na tramvaju so bili posebni sedeži za zamorce, ki niso smeli sedeti v sprednjih klopih. V nekaterih odstavkih se satira dotakne teh južnjaških postav ali običajev:

Na postaji se je zgodilo precej lepih in nelepih reči. S Kljunom (Valenčičem) sva se bala, da bova zamudila vlak, ali zdaj je nama uradnik povedal nekaj, kar ni samo preganalo strahu, ampak je naju v najinih očeh zelo visoko povzdignilo.

"Prvi vlak res pelje ob petih," je odgovoril mož za mrežo, "ampak ta je za zamorce. Za belopoltno gospodo odpelje poseben vlak ob šestih."

Ceprav je bilo treba čakati več kot uro, se je nama s Kljunom to zelo dopadlo. Kaj bi se zamorci vozili z istim vlakom kot midva! — In jih še gledati nisva hotela, ko so stopali skozi čakalnico proti izhodu k vlakom.

Na tramvaju v New Orleansu, kjer se je "zakon" o deljenju črnih in belih na vozilih za javne prevoze strogo uveljavljalo, sva imela to izkušnjo:

Da bi si najela taksi, nama še v glavo ni padlo. Midva sva prišla na letovanje, ne pa zato, da bi se vozila po čikaško. Ali ker se je ulica vlekla, s prijateljem Kljunom pa nikamor nisva prišla, sva skočila na tramvaj, kateremu pravi "tren" v New Orleansu. Rekla sva spredniku, da hočeva v francosko četrt, ali ker naju ni mogel razumeti, sva sedla v najbližje sedeže od zadaj.

(Dalje prihodnjič)

ISKRICE

V vsakem življenju je datum, ko se usoda razcepi: ali vodi v katastrofo ali v uspeh. — La Rochefoucauld

MALI OGLASI

WANTED

Live-in health care & home maker for 90 yr. male invalid. Skilled, responsible, capable of sympathetic care. References. \$200 per week. Off E. 185 St. Call Mrs. Joyce 531-3302 (X)

3 rooms and bath. St. Clair Ave., St. Vitus area. Call 881-1393 or 883-2765 (X)

LASTNIK PRODAJA!

Zidana hiša s 5 spalnicami v Euclidu. Družinska soba, velika kuhinja in jedilnica, velika klet za rekreacijsko sobo in sobo za gospodinske stroje, 2½ kopalnice, centralna hladilna naprava, nova streha, garaža za 2½ avta, veranda, velik in lep vrt na vogalu ceste. V visokih 60-ih. Resni kupci naj pokličejo 692-0645 po 10. dop. (92-95)

FOR SALE

Concord Large Duplex Or in-law suite on 12 acre lake, 5 bdrm., 3 firepl., sewer, water, gas heat, 3½ car garage. Big, big 3 yr. old house. \$168,900; owner will help finance.

Clinger Realty 942-1185 357-1697 (88-95)

For Sale

Wooded Lots South Mentor Sewer, water & gas. \$17,500. 357-1697, 357-1377 Owner will finance. (88-95)

Stanovanje v najem

4 sobe in kopalnica, na E. 47 St. Vse prenovljeno. Kličite 391-1941 po 4. uri pop. (X)

FOR RENT

3 unfurnished rms. (1 bdrm) and bath. Adults. No pets. On E. 71 St. near St. Clair. Call 361-0989 after 4 p.m. (89-96)

WOMAN NEEDED

Lady recovering from hip injury needs assistance 3 days a week of your choice. Call 431-3383 (X)

APT. FOR RENT

5 rooms up. Norwood Rd. No children. No pets. 432-2976. (94-97)

STANOVANJE SE ODDA

Čisto, 6-sobno stanovanje, duplex, se odda odraslim brez živali na 980 E. 77 St. (89-96)

For Sale

Industrial Lots Mentor — Heasley Rd. Sewer, water & gas. \$29,900. 357-1377, 357-1697 Owner will finance. (88-95)

APTS. FOR RENT

3 rooms furnished and 5 rooms unfurnished, both up. 1126 E. 61 St. (93-96)

APT. FOR RENT

Off Fleet Ave. 5 rooms down. Stove, basement, garage included in rent. No children or pets. Working couple preferred. Security deposit required. Call 871-8835. (94,95)

FOR RENT

5 rooms down. All newly decorated. E. 76 St. Call 881-3824 (94-97)

Prijatelj's Pharmacy

St. Clair Ave. & E. 68 St. 361-4212 IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA ZA RAČUN POMOČI DRŽAVE OHIO. — AID FOR AGED PRE-

GRDINOVA POGREBNA ZAVODA

1053 East 62 St. 431-2088
17010 Lake Shore Blvd. 531-6300
GRDINOVA TRGOVINA S POHIŠTVOM
15301 Waterloo Road 531-1235

NEW ENLARGED & REVISED EDITION!

SLOVENIAN INTERNATIONAL COOKBOOK

WOMEN'S GLORY - THE KITCHEN

To order, send \$6.00 including postage per copy to:

Slovenian Women's Union

431 N. Chicago Street — Joliet, Ill. 60432

LET YOUR LIFE INSURANCE WORK FOR YOU

American Mutual has a new concept which combines your life insurance with an exciting new benefit program. This program includes low interest certificate loans, low interest mortgage loans, scholarships, social activities, and recreational facilities provided by one of the largest Slovenian Fraternal Associations in Ohio. For further information, just complete and mail the below coupon.

To: American Mutual Life Assoc.
6401 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103

My date of birth is .....

Name .....

Street .....

City..... State..... Zip.....

VELIKA RAZPRODAJA PARCEL! SOSEŠČINA APPLE CREEK

Lep razgled na Metropolitan Park v t.i. škotskih brdih

Izberite med 15 parcelami z vsemi storitvami

od \$13,900

Tudi 2 vzorca hiše

Nobena resna ponudba odklonjena.

2½ kopalnice, 4 spalnice, centralne hladilne naprave, vsi pripomočki vgrajeni.

Highland Rd. do Dumbartona (nasproti Trebisky), severno po Dumbartonu do Douglasa, po Douglasu do Harms, zahodno po Harmsu do Apple Dr.

Za podrobnosti, kličite 473-5200

Two Hundred Place

Popular Rentals in the heart of residential Euclid 1-2-3 Bedrooms from \$208 includes Heat

— CHILDREN WELCOME —
No Pets

OPEN Weekdays 9-5 p.m., Sat. & Sun. 12-5 p.m.

837 E. 200th St. — Call 531-3384

TONY KRISTAVNIK PAINTING AND DECORATING

Telephone 831-6430

Pomlad je tu! Najboljši čas za barvanje vaših hiš! Preglejte vaše domove in pokličite nas za brezplačen proračun. Smo strokovnjaki! Sanitas in papiranje. Nameščamo nove žlebove in aluminij siding.

... the Holy Family Society of the U.S.A. has been dedicated to the service of the Catholic home, family and community. For half-a-century your Society has offered the finest in insurance protection at low, non-profit rates to Catholics only

LIFE INSURANCE • HEALTH AND ACCIDENT INSURANCE

Historical Facts

The Holy Family Society is a Society of Catholics mutually united in fraternal dedication to the Holy Family of Jesus, Mary and Joseph.

Society's Catholic Action Programs are:

- Scholarships for the education of young men aspiring to the priesthood.
- Scholarships for young women aspiring to become nuns.
- Additional scholarships for needy boys and girls.
- Participating in the program of Papal Volunteers of Latin America.
- Bowling, basketball and little league baseball.
- Social activities.
- Sponsor of St. Clare House of Prayer

Družba sv. Družine

Officers

President	Joseph J. Konrad
First Vice-President	Ronald Zefran
Second Vice-President	Anna Jerisha
Secretary	Robert M. Kochevar
Treasurer	Anton J. Smrekar
Recording Secretary	Nancy Osborne
First Trustee	Joseph Sinkovec
Second Trustee	Frances Kimak
Third Trustee	Anthony Tomazin
First Judicial	Mary Riola
Second Judicial	John Kovas
Third Judicial	Frank Toplak
Social Director	Mary Lou Golf
Spiritual Director	Rev. David Stalzer
Medical Advisor	Joseph A. Zalar, M.D.